

прав інтелектуальної власності не відповідає вимогам сьогодення. Значні обсяги порушення прав сприяють посиленню правового нігілізму населення, оскільки є показовим прикладом зневаги до закону з боку правопорушників.

1. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>.
2. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
3. Конституція України від 28.06.1996. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.
4. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон України від 07.12.1984. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.
5. Господарський процесуальний кодекс України від 06.11.1991. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12#Text>.

УДК 347.23:347.451

DOI: 10.31733/15-03-2024/2/187-188

Софія ЄРЬОМІНА

курсант ННІ права та підготовки фахівців для підрозділів Національної поліції

Михайло ФРОЛОВ

доцент кафедри цивільного права та процесу Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

ОСОБЛИВОСТІ НАБУТТЯ ПРАВА ВЛАСНОСТІ ЗА ДОГОВОРОМ КУПІВЛІ-ПРОДАЖУ ТРАНСПОРТНОГО ЗАСОБУ У ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ

В сучасному світі, коли мобільність та транспортна доступність стають ключовими факторами життєвого комфорту та розвитку, питання набуття права власності за договором купівлі-продажу транспортного засобу набуває неабиякої актуальності. Цей процес визначає власність, відповідальність та безпеку для мільйонів людей в усьому світі.

Однією з головних причин актуальності є стрімкий розвиток транспортної інфраструктури та зростання масштабів автомобільної мобільності. Люди шукають ефективні та зручні засоби пересування для реалізації своїх потреб у роботі, освіті та розвагах. Водночас належне набуття права власності забезпечує їхню безпеку та відповідальність за транспортний засіб [1].

Актуальність цього процесу також полягає в його економічній вагомості. Транспорт – це не лише засіб руху, а й значущий актив, інвестиція у розвиток економіки. Процес купівлі-продажу транспортного засобу взаємозв'язаний з рядом економічних та правових аспектів, включаючи оподаткування, страхування, підтримку виробництва та послуг.

Набуття права власності також має соціокультурне значення. Це визначає статус та ідентифікацію особи в суспільстві. Володіння власним транспортним засобом може впливати на соціальний статус та психологічний комфорт власника.

З огляду на важливість та комплексність цього процесу національні та міжнародні законодавчі органи постійно розробляють та удосконалюють правові норми, спрямовані на забезпечення прозорості, справедливості та безпеки у відносинах між продавцем та покупцем транспортного засобу.

У підсумку, актуальність процесу набуття права власності за договором купівлі-продажу транспортного засобу визначається не лише прагненням до економічної ефективності та особистої безпеки, а й роллю транспорту в сучасному житті, відзначаючи його ключову роль у глобальному розвитку та соціальному прогресі [2].

Право власності на транспортний засіб виникає з моменту його державної реєстрації, а не з моменту передачі автомобіля за договором купівлі-продажу – такого висновку дійшов

КЦС ВС у своїй постанові від 30 жовтня 2019 р. у справі № 683/2694/16-ц.

Відповідно до частини 1 статті 328 та частини 4 статті 334 Цивільного кодексу України, право власності на майно може бути набуто на підставах, що не заборонені законом, включаючи різноманітні правочини. У випадках, коли договір про відчуження майна підлягає державній реєстрації, право власності на придбане майно виникає із моменту такої реєстрації [4].

Згідно з Порядком державної реєстрації (перереєстрації), зняття з обліку автомобілів, автобусів, а також самохідних машин, сконструйованих на шасі автомобілів, мотоциклів усіх типів, марок і моделей, причепів, напівпричепів, мотоколясок, інших прирівняних до них транспортних засобів та мопедів, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України № 1388 від 7 вересня 1998 р., власники транспортних засобів та особи, які експлуатують ці засоби на законних підставах, чи їх представники повинні здійснити реєстрацію (перереєстрацію) транспортних засобів протягом 10 діб з моменту придбання чи виникнення обставин, що є підставою для внесення змін до реєстраційних документів [3].

Отже, відповідно до законодавства, право власності на транспортний засіб виникає лише після його державної реєстрації, і власники мають обов'язок вчасно провести реєстрацію або перереєстрацію, дотримуючись визначених термінів та процедур.

Зобов'язання власників транспортних засобів щодо державної реєстрації або перереєстрації, як указано в Порядку, визначеному урядовою постановою, має важливе значення для забезпечення чіткості правового статусу транспортного засобу та збереження відповідності дійсності його власника.

Процес реєстрації визначений як обов'язковий та має бути виконаний протягом десяти днів з моменту придбання чи зміни умов власності транспортного засобу. Такий строк встановлений для запобігання можливим порушенням у визначенні правового статусу авто, мотоциклів та інших транспортних засобів.

Також актуальним постає питання передачі автотранспорту на потреби армії. Воєнний стан передбачає надання відповідним органам державної влади, військовому командуванню, військовим адміністраціям повноважень, необхідних для відвернення загрози, відсічі збройної агресії, а також тимчасове, зумовлене загрозою, обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії цих обмежень. Відчуження об'єктів права приватної власності може бути застосоване лише як виняток з мотивів суспільної необхідності, на підставі і в порядку, встановлених законом, та за умови попереднього і повного відшкодування їхньої вартості. Примусове відчуження таких об'єктів з наступним повним відшкодуванням їхньої вартості допускається лише в умовах воєнного чи надзвичайного стану [5]. Можлива передача права власності шляхом договору дарування відповідно до ч. 1, ст. 717 Цивільного кодексу України від 16.01.2003: за договором дарування дарувальник передає або зобов'язується передати в майбутньому обдаровуваному безоплатно майно у власність [4]. Строк на проведення перереєстрації продовжується, зокрема, у разі введення воєнного стану в Україні. У разі припинення або скасування воєнного стану на території України власники зобов'язані зареєструвати (перереєструвати) транспортний засіб протягом 90 днів.

Набуття права власності можливе за договором купівлі-продажу для громадян України. Військовослужбовці мають право володіти, користуватися майном без реєстрації (на термін дії воєнного стану) на підставі договору дарування, відчуження. Такий підхід сприяє ефективній роботі правової системи, співпраці та матеріальному забезпеченню армії України.

1. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків : Закон України від 08.09.2005. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15#Text>.

2. Ротань В. Г. та ін. Науково-практичний коментар до цивільного законодавства України : в 2 т. 2-е вид., перероб. і доп. - Харків : Фактор, 2010. Т. 1. 2010. 800 с.

3. Про затвердження Порядку державної реєстрації (перереєстрації), зняття з обліку автомобілів, автобусів, а також самохідних машин, сконструйованих на шасі автомобілів, мотоциклів усіх типів, марок і моделей, причепів, напівпричепів, мотоколясок, інших прирівняних до них транспортних засобів та мопедів : постанова Кабінету Міністрів України від 7 вересня 1998 р. № 1388. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1388-98-п#Text>.

4. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>.

5. Хребтова А. А., Таран І. О. Право власності в умовах воєнного стану. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія ПРАВО*. 2022. Вип. 70. С. 210–213.